

I. Cel Instytutu Różnorodności Językowej Rzeczypospolitej (IRJR) w zamówieniu analizy socjograficznej

Zamówiona socjografia ma zwiększyć wiedzę na temat obecności i funkcjonowania społeczności językowo-kulturowych w Polsce¹. W przyszłości ma być także wyjściem do dalszych badań i działań wspierających te społeczności.

II. Zakres socjografii

- Analiza obowiązujących europejskich, krajowych i regionalnych dokumentów oraz programów strategicznych określających zakres i formę wspierania społeczności językowo-kulturowych.
- Analiza mocnych i słabych stron programów finansowych (m.in. europejskich, ministerialnych, samorządowych, realizowanych przez państwowe instytucje kultury) wspierających społeczności językowo-kulturowe.
- Wskazanie i opis działalności podmiotów reprezentujących społeczności językowo-kulturowe, najbardziej skutecznych pod względem pozyskiwania środków z rządowych programów dotacyjnych (MSWiA, MEN, MKiDN, MRiRW oraz podmioty im podległe). Pod uwagę należy wziąć lata 2015–2025 i społeczności posługujące się językami według poniższej klasyfikacji:
 - językami ujętymi w Ustawie z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym;
 - językami społeczności zamieszkujących w Polsce, które nie zostały ujęte w Ustawie z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, a starają się o włączenie do Ustawy²;
 - Polskim Językiem Migowym;
 - Odmianami polszczyzny: gwarami, dialektami, etnolektami.

¹ Przez społeczności językowo-kulturowe rozumiemy: współcześnie występujące w Polsce społeczności posługujące się: odmianami polszczyzny, gwarami, dialektami, językiem regionalnym, językami mniejszości narodowych i etnicznych (zgodnie z Ustawą z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym), polskim językiem migowym; w tym językami/odmianami językowymi słabiej znanymi oraz odmianami występującymi w otoczeniu wielojęzycznym.

² Zespołowi badawczemu wyłonionemu w procedurze zamówienia zostanie przekazana bibliografia, na której należy oprzeć metodologię oraz narzędzia badawcze.

- Analiza działań podejmowanych przez wskazane podmioty we współpracy z:
 1. JST
 2. administracją centralną;
 3. instytucjami kultury;
 4. uczelniami wyższymi;
 5. szkolnictwem;
 6. organizacjami pozarządowymi.
- Wskazanie podmiotów, które w latach 2015–2025 stale, choć bezskutecznie, występowały o środki finansowe w rządowych programach dotacyjnych oraz analiza ich aktywności na rzecz społeczności językowo-kulturowych.
- Analiza wybranych pięciu programów (np. społecznych, finansowych) kierowanych do różnych mniejszości językowo-kulturowych w krajach UE (wyłączając Polskę), których celem jest wspieranie społeczności językowo-kulturowych we wzmacnianiu, ochronie i popularyzacji swoich języków, kultury i tożsamości; sformułowanie propozycji implementacji wybranych rozwiązań na grunt polski.
- Wskazanie (w formie *studiów przypadku*) pięciu zróżnicowanych i wyróżniających się wydarzeń kulturalnych i artystycznych organizowanych przez pięć różnych społeczności językowo-kulturowych w Polsce, promujących różnorodność językowo-kulturową, służących podtrzymywaniu tożsamości kulturowej i zachowaniu języka.
- Wskazanie (w formie *studiów przypadku*) pięciu zróżnicowanych wyróżniających się wydarzeń edukacyjnych wspierających ochronę i zachowanie różnych odmian polszczyzny, gwar dialektów, języków regionalnych, języków mniejszości narodowych oraz etnicznych; pod uwagę należy wziąć wydarzenia cykliczne oraz jednorazowe realizowane w Polsce;
- Wskazanie (w formie *studiów przypadku*) dwóch wyróżniających się wydarzeń naukowych/badawczych w Polsce dotyczących różnych społeczności językowo-kulturowych i ich wpływ – możliwość praktycznego wykorzystania badań – na zachowanie i rozwój języków i kultur mniejszości.

III. Dokumentacja

W ramach zamówienia należy:

- przekazać wykaz analizowanych znaczących dokumentów, opracowane tabele i wykresy, listy osób/instytucji/podmiotów istotnych dla pozyskania wiedzy badawczej;
- opracować raport z przeprowadzonych badań, który zostanie, w formie publikacji cyfrowej, udostępniony na stronie IRJR;
- opracować rekomendacje, co do dalszych działań IRJR w zakresie aktywności przyczyniających się do wspierania społeczności językowych oraz sposobów współpracy z tym związanych.

Wytyczne do raportu:

- raport ma służyć wypracowaniu narzędzi oraz modeli współpracy realnych do zastosowania w Polsce i służących wzmocnieniu społeczności językowo-kulturowych;
- raport należy przygotować w języku polskim; język raportu powinien być przystępny i zrozumiały;
- objętość raportu nie powinna być większa niż 50 stron tekstu A4, czcionka Times New Roman 12 pkt. interlinia 1,5, formaty plików pdf i docx;
- dodatkowo raport powinien zawierać: spis treści, wykresy, mapy, infografiki, materiał ilustracyjny, bibliografię, spis wykresów, spis ilustracji;
- tekst powinien być zredagowany i po korekcie językowej;
- wszystkie wykresy, mapy, grafiki, materiały ilustracyjne itp. powinny być ponumerowane i prawidłowo opisane;
- do raportu należy załączyć streszczenie w języku angielskim na około 2500 słów.

Wytyczne do rekomendacji:

- rekomendacje muszą być możliwe do zastosowania i brać pod uwagę realia prawne, organizacyjne, finansowe administracji publicznej, JST, instytucji kultury (w tym IRJR), podmiotów edukacyjnych i uczelni wyższych;
- rekomendacje należy przygotować w języku polskim;
- objętość rekomendacji nie powinna być większa niż 20 stron tekstu A4, czcionka Times New Roman 12, interlinia 1,5; format plików pdf i docx;
- tekst rekomendacji powinien być zredagowany i po korekcie językowej;
- do rekomendacji należy załączyć streszczenie w języku angielskim na około 1000 słów.

IV. Wymagania dotyczące doświadczenia osób tworzących zespół realizujący badanie

1. **Osoba kierująca projektem** musi posiadać przynajmniej 3 lata doświadczenia badawczego; powinna posiadać stopień naukowy (co najmniej) doktora nauk humanistycznych bądź społecznych z zakresu językoznawstwa, antropologii kulturowej, etnologii, socjologii lub dyscyplin pokrewnych oraz mieć wiedzę na temat odmian języka polskiego oraz innych języków występujących w Polsce.

Do obowiązków osoby kierującej projektem będzie należało:

- skompletowanie zespołu badawczego, nadzór nad postępem prac, podział zadań pomiędzy badaczy, wolontariuszy;
- opracowanie wraz z zespołem badawczym koncepcji badania, celów badawczych, metodologii badania oraz narzędzi badawczych na podstawie wskazanej przez IRJR literatury naukowej/badawczej;

- przeprowadzenie wraz z zespołem badawczym działań badawczych zgodnych z koncepcją i opracowanymi narzędziami;
 - udział w comiesięcznych spotkaniach z IRJR relacjonujących postępy prac badawczych zgodnie z harmonogramem;
 - przygotowanie wraz z zespołem badawczym treści raportu końcowego zgodnego z wymogami IRJR;
 - przedstawienie treści raportu końcowego na spotkaniu z IRJR oraz Radą Programową IRJR.
2. **Członkowie zespołu badawczego** muszą posiadać wiedzę na temat odmian języka polskiego oraz języków mniejszościowych, doświadczenie badawcze (w tym doświadczenie w badaniach terenowych w Polsce).

V. Dodatkowe atuty usługodawcy:

Zaangażowanie w proces badawczy studentów kierunków humanistycznych i społecznych oraz wolontariuszy.